

notitie

FORUM STANDAARDISATIE 9 oktober 2019

Agendapunt 5E

Forum Standaardisatie en open standaarden in kamerstukken Q3 2019: juni, juli (augustus reces) en september 2019.

Aan:	Forum Standaardisatie
Van:	Bureau Forum Standaardisatie
Datum:	26 september 2019

Juni 2019

Datum publicatie: 4 juni 2019

[Bijlage bij Kamerstuk](#)

Nota van toelichting Invoeringsbesluit Omgevingswet

Open standaarden op pagina 144

“Relatie met de wet Digitale overheid.

Het wetsvoorstel Digitale overheid, dat in juni 2018 bij de Tweede Kamer is ingediend (Kamerstukken II 2017/18, 34972, nrs. 1-3) heeft betrekking op de digitale dienstverlening door de overheid aan burgers en bedrijven. Het voornemen is om (semi)publieke dienstverleners te verplichten aangewezen identificatiemiddelen voor burgers en ondernemers te accepteren en om hun elektronische diensten te classificeren op een passend betrouwbaarheidsniveau, opdat de juiste (veilige) inlogmiddelen kunnen worden gebruikt. Het voorstel beoogt daarnaast om een of meer private middelen voor elektronische identificatie van burgers toe te laten, als alternatief naast DigiD. Ook wordt voorzien in de mogelijkheid om (open) standaarden aan te wijzen, die overheden moeten hanteren in het elektronisch verkeer met andere overheden, met burgers en met bedrijven. De landelijke voorziening van het DSO zal gebruik maken van de generieke identificatiemiddelen die worden geregeld in deze wet. Op basis van de huidige regelgeving zal bij inwerkingtreding van de landelijke voorziening voor het indienen van berichten gebruik gemaakt worden van DigiD en eHerkenning. Bij de ontwikkeling van (de standaarden voor) het DSO wordt al gebruik gemaakt van open standaarden.”

Open standaarden op pagina 647

“Dit artikellid staat er niet aan in de weg dat bijvoorbeeld marktpartijen eigen toepassingen ontwikkelen die aansluiten op de open standaarden voor uitwisseling met de landelijke voorziening van het digitaal stelsel. Het digitaal stelsel is een open stelsel. Dat betekent dat het stelsel waar dat kan en mag, functionaliteit en informatie vrij beschikbaar stelt aan derden voor gebruik in hun eigen, al dan niet commerciële toepassingen. Zo kan bijvoorbeeld een vergunningaanvraag bij de landelijke voorziening worden ingediend via een door een marktpartij ingericht loket of ander informatiesysteem dat op de landelijke voorziening is aangesloten. Op die wijze wordt nog steeds voldaan aan de eis van indiening via de landelijke voorziening.”

Forum Standaardisatie op pagina 138

“Tenslotte wordt bij de ontwikkeling van de landelijke voorziening zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de “pas toe of leg uit“-lijst met standaarden van het Forum Standaardisatie en daarmee van actuele standaarden, wat de kans op incidenten beperkt. De meest actuele beveiligingsstandaarden van het Forum Standaardisatie worden toegepast. Ook worden de gebruikersgegevens gepseudonimiseerd, worden autorisatiemechanismes toegepast en vindt versleuteling van communicatie plaats.”

Datum publicatie: 21 juni 2019

[Kamerstuk: Lijst van vragen en antwoorden](#)

Jaarverslag en slotwet Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2018

Forum Standaardisatie op pagina 8

“Vraag 16

Is het gebruik van open ICT-standaarden afgelopen jaar verder toegenomen?

Antwoord: Forum Standaardisatie heeft geconstateerd dat het gemiddelde gebruik van open ICT-standaarden bij de rijksoverheid tussen januari 2018 en september 2018 is toegenomen.”

Datum publicatie: 24 juni 2019

[Bijlage bij Kamerstuk](#)

Departementale Actieprogramma's voor betere regelgeving en dienstverlening voor bedrijven – Stand van zaken 2019

Open standaarden op pagina 6 onder kopje Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de actie digitale overheidsdienstverlening aan bedrijven

“Standaarden

Het gebruik van ICT-standaarden krijgt een impuls met de inwerkingtreding van de wet Digitale Overheid. Het gebruik van gegevens uit basisregistraties, zoals het Handelsregister, zal verder worden gestimuleerd. Hiervoor komt het kabinet met een visie op het meer verplichtend gebruik van basisregistraties. Er is een inventarisatie gestart om in kaart te brengen welke open standaarden bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen van NL DIGIbeter; het bedrijfsleven neemt deel aan de begeleidingscommissie. De inventarisatie wordt binnenkort afgerond.”

Datum publicatie: 24 juni 2019

Kamerstuk: Nota n.a.v. het (nader/tweede nader/enz.) verslag

Algemene regels inzake het elektronisch verkeer in het publieke domein en inzake de generieke digitale infrastructuur (Wet digitale overheid); Nota n.a.v. het (nader/tweede nader/enz.) verslag; Nota naar aanleiding van het nader verslag.

Forum Standaardisatie en open standaarden op pagina 8 en verder onder het kopje Standaarden:

“De leden van de D66-fractie lezen in de nota naar aanleiding van het verslag dat het open standaardenbeleid overheidsorganisaties de vrijheid geeft om hun eigen afweging te maken over het al dan niet gebruiken van een standaard die is opgenomen op de «pas toe of leg uit» lijst. Zij vragen op welke wijze artikel 3 deze vrijblijvendheid verandert en of de regering de intentie heeft deze vrijblijvendheid te veranderen. De leden vragen ook of er snel zal worden toegewerkt naar volledige open standaarden middels te de introduceren wettelijke basis.

Het beleid inzake open standaarden biedt overheidsorganisaties de mogelijkheid zelf het investeringsmoment te bepalen waarbij zij de open standaarden van de «pas toe of leg uit lijst» toepassen. Helemaal niet toepassen kan, bij investeringen van meer dan € 50.000, slechts in geval van zwaarwegende redenen. Die redenen moeten bovendien worden opgenomen in het jaarverslag van de organisatie. In de praktijk is gebleken dat in sommige gevallen die vrijheid en het drempelbedrag niet aansluiten bij de urgentie om bepaalde standaarden toe te passen of bij de noodzaak om als gehele overheid dezelfde standaarden toe te passen op hetzelfde moment. Informatieveiligheidsstandaarden zijn hiervan een goed voorbeeld. Artikel 3 van het wetsvoorstel biedt de grondslag om bij algemene maatregel van bestuur een verplicht toe te passen open standaard aan te wijzen. In dat geval kunnen organisaties niet meer van toepassing afwijken en vervalt de ruimte om zelf een moment te kiezen om als organisatie te standaard te gaan gebruiken. Het «pas toe of leg uit»-principe blijft echter voor bepaalde open standaarden het meest proportionele instrument, omdat dit dienstverleners de gelegenheid geeft om zelf het investeringsmoment te bepalen waarbij zij de standaarden toepassen; dit helpt om desinvesteringen bij de verschillende organisaties te voorkomen. De intentie is open standaarden niet per definitie verplicht te stellen, maar alleen wanneer dat noodzakelijk en proportioneel is voor de werking, de veiligheid, de betrouwbaarheid, de duurzame toegankelijkheid of de doelmatigheid van het elektronische verkeer met of tussen bestuursorganen of indien dit voortvloeit uit internationale verplichtingen. Dit wordt per geval gezien.

De leden van de D66-fractie lezen dat na verplichtstelling van een open standaard door middel van een AMvB, toezicht op de naleving plaatsvindt binnen de eigen beleidskolom door toezichthoudende ambtenaren. De leden vragen of toegelicht kan worden of hier sprake is van een slager die eigen vlees keurt en op welke wijze de Minister van Binnenlandse Zaken het overzicht houdt op naleving van de open standaard die middels AMvB verplicht is gesteld.

Het toezicht op de naleving vindt plaats binnen de eigen beleidskolom. Dit is niet problematisch, mede gelet op het feit dat in aanvulling daarop monitoring van de naleving plaatsvindt door het Forum Standaardisatie. Het Forum adviseert aan de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Ministers van Economische Zaken en Klimaat en Justitie en Veiligheid, al dan niet via het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO). Deze monitor wordt jaarlijks behandeld in het OBDO en toegezonden aan uw Kamer. Door de adoptie van ook wettelijk verplichte standaarden te laten meelopen in een jaarlijkse monitor wordt transparant welke specifieke organisaties niet voldoen. Daarnaast zal ik per verplichtstelling op grond van artikel 3, van een standaard of groep van standaarden, in de nota van toelichting bij de betreffende AMvB aandacht besteden aan de vraag of aanvullende monitoring en/of toezichtsmaatregelen noodzakelijk zijn. Voorshands zie ik geen meerwaarde in het organiseren van een overkoepelend separaat toezicht op de naleving van wettelijk verplichte standaarden, omdat het bereik van elke algemene maatregel van bestuur waarmee standaarden verplicht worden gesteld anders kan zijn. Een standaard verplichten is immers pas aan de orde als dit noodzakelijk en proportioneel is voor

de werking, de veiligheid, de betrouwbaarheid, de duurzame toegankelijkheid of de doelmatigheid van het elektronische verkeer met of tussen bestuursorganen of indien dit voortvloeit uit internationale verplichtingen. De leden van de D66-fractie lezen dat op 1 juli 2018 de Europese toegankelijkheidsnorm EN301549 verplicht is geworden. Op deze manier moeten overheidsinstanties de noodzakelijke maatregelen treffen om hun websites en mobiele applicaties toegankelijker te maken. Dit wordt door de Minister van Binnenlandse Zaken gemonitord. De leden vragen of toegelicht kan worden wat de uitkomst is van deze monitor is en of alle websites en mobiele applicaties van de overheid aan deze standaard voldoen. Het Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid, waarin wordt gerefereerd aan EN 301 549, is op 1 juli 2018 in werking getreden. Het besluit wordt gefaseerd van toepassing: op 23 september 2019 voor websites die vanaf 23 september 2018 zijn gepubliceerd, op 23 september 2020 voor websites die vóór 23 september 2018 zijn gepubliceerd en op 23 juni 2021 voor mobiele applicaties. Over de naleving van het besluit en de mate waarin websites en mobiele applicaties van overheidsinstanties voldoen aan de standaard dient uiterlijk op 23 december 2021 voor de eerste keer te worden gerapporteerd aan de Europese Commissie en daarna elke drie jaar, zo is bepaald in de Europese webtoegankelijkheidsrichtlijn 2016/2102. Vooruitlopend daarop wordt een nulmeting uitgevoerd naar de toegankelijkheid van websites van overheidsinstanties, op basis van de in oktober 2018 door de Europese Commissie vastgestelde toezichtsmethodiek. De resultaten van deze nulmeting zullen in de tweede helft van 2019 worden gedeeld met uw Kamer. De leden van de GroenLinks-fractie ontvangen graag een nadere toelichting op het voornemen om de open standaard HTTPS te verplichten. Ook vragen ze wanneer de verplichting van open document-standaarden wordt ingesteld, waar één van de grootste afhankelijkheden van leveranciers bestaat, met alle door meerdere instanties en onderzoek en genoemde nadelen en risico's op gebied van kosten, informatieveiligheid, archivering, rechtszekerheid, leveranciersafhankelijkheid.

De verplichting HTTPS toe te passen – deze zal in een AMvB op basis van het wetsvoorstel worden opgenomen – is het sluitstuk van gevoerd beleid. Voor HTTPS geldt sinds 2017 de zogenaamde «pas toe of leg uit»-regel. Aanvullend is bestuurlijk een streefbeeldafpraak gemaakt om de standaard voor het einde van 2018 bij alle overheidswebsites toegepast te hebben. Hoewel het gebruik de afgelopen jaren fors is toegenomen, is het streven van 100% toepassing niet gehaald. De voorgenomen wettelijke verplichting dwingt partijen, die de standaard nog niet toepassen, dit alsnog te doen. Voor documentstandaarden geldt al dat overheidsorganisaties de open standaard kunnen toepassen naast de gesloten variant, maar dit gebeurt momenteel onvoldoende. Daarom zet ik in op een vergelijkbare aanpak, met verplichting als sluitstuk. Het Forum Standaardisatie zal dit jaar een streefbeeldafpraak voorbereiden over open documentstandaarden waarvoor momenteel het «pas toe of leg uit» regime geldt. Als blijkt dat dit onvoldoende effect heeft, wordt verplichte toepassing overwogen.”

Datum publicatie: 28 juni 2019

[Kamerstuk: Overige Kamerstukken](#)

Aanvulling en wijziging van de Omgevingswet, intrekking van enkele wetten over de fysieke leefomgeving, wijziging van andere wetten en regeling van overgangsrecht voor de invoering van de Omgevingswet (Invoeringswet Omgevingswet); Memorie van antwoord

Pagina 3

“DSO De leden van de VVD-fractie willen graag weten hoe adaptief het DSO is, en of het nieuwe ontwikkelingen in de ICT kan accommoderen.

Het DSO is adaptief en kan nieuwe ontwikkelingen accommoderen. De landelijke voorziening van het DSO is gebaseerd op open standaarden. Daarmee is DSO een open systeem voor alle partijen die met open standaarden werken. Dit betekent dat het voor iedere softwareleverancier mogelijk is om een toepassing te ontwikkelen die kan aansluiten op de landelijke voorziening. Open standaarden zijn per definitie adaptief. Dat betekent dat technieken als machine learning en

augmented reality te implementeren zijn. Deze technieken maken geen onderdeel uit van het basisniveau dat wordt gerealiseerd ten behoeve van de inwerkingtreding van de wet; in de toekomst is het ondersteunen van zaken als machine learning en augmented reality in de landelijke voorziening wel technisch mogelijk. De onderdelen van de invoeringswetgeving die over het DSO gaan zijn afgestemd op het basisniveau van de landelijke voorziening. Ook deze zijn toekomstproof: de grondslagen in de Invoeringswet zijn zo vormgegeven dat niet voor elke (beperkte) wijziging van de landelijke voorziening van het DSO een wetswijziging nodig is, dit wordt in de uitvoeringsregelgeving geregeld.”

Juli 2019

Datum publicatie: 5 juli 2019

[Bijlage bij Kamerstuk](#)

Gids proportionaliteit, 2de herziening, januari 2020

Forum Standaardisatie op pagina 68:

“Het ligt voor de hand aan te sluiten bij de handreiking voor betrouwbaarheidsniveaus voor authenticatie bij elektronische overheidsdiensten (versie 3) van Forum Standaardisatie en voor het indienen van aanbestedingsdocumenten (in ieder geval niet hoger dan) betrouwbaarheidsniveau 3 te hanteren.”

Datum publicatie: 12 juli 2019

[Kamerstuk: Verslag van een algemeen overleg](#)

Informatie- en communicatietechnologie (ICT); Verslag van een algemeen overleg; Verslag van een algemeen overleg, gehouden op 16 mei 2019, over Digitale overheid

Forum Standaardisatie op pagina 10:

“Voorzitter. Een ander belangrijk punt voor GroenLinks zijn open standaarden. Voor transparant bestuur en toegankelijkheid is het van belang dat zo veel mogelijk data van de overheid open zijn. De Staatssecretaris zegt steeds dat hij dit ook van belang vindt. Dat vinden we positief, maar wat GroenLinks betreft moet er harder worden gelopen. Naar onze mening is de zwakke rol van het Forum Standaardisatie het probleem. Standaarden zijn enorm belangrijk voor de uitwisseling van informatie tussen overheid en samenleving en tussen overheden onderling. Er zijn nu 355 gemeenten die voor bepaalde zaken ieder een andere standaard gebruiken. Het Forum Standaardisatie betekent daarbij te weinig. Het heeft alleen de rol om standaarden als officiële standaard op een lijst te zetten, maar het kan geen standaardisatieprocessen

Tweede Kamer, vergaderjaar 2018–2019, 26 643, nr. 619 10

initiëren of standaarden beheren, laat staan handhaven of afdwingen. Daarom zou mijn fractie willen dat het Forum Standaardisatie veel meer een coördinerende rol gaat krijgen in dit verhaal. Graag een reactie van de Staatssecretaris daarop.

Pagina 27:

De heer Smeulders vroeg ook of het Forum Standaardisatie een meer coördinerende rol kan krijgen. Het Forum Standaardisatie hééft een hele belangrijke rol en heeft recent een nieuwe voorzitter gekregen. Het adviseert ook het OBDO, het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid. Daar wordt met alle uitvoeringsorganisaties besproken volgens welke standaarden

gewerkt moet worden en wanneer die bereikt moeten worden. Dit voorjaar is een onderzoek gestart om te komen tot een standaardisatieagenda, waarin ook speciale aandacht is voor de verbeteringsmogelijkheden op het gebied van toezicht en handhaving. Dat is wel belangrijk: meten is weten. Hoe compliant is iedereen en wat ga je daar vervolgens aan doen? De resultaten van dat onderzoek verwacht ik rond de zomer. Die zullen ook weer in dat Forum Standaardisatie besproken worden. Het lijkt mij dat we de uitkomsten daarvan ook kunnen delen met de Kamer.”

Datum publicatie: 25 juli 2019

[Kamerstuk: Brief regering](#)

Implementatie van richtlijn nr. 2007/2/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 14 maart 2007 tot oprichting van een infrastructuur voor ruimtelijke informatie in de Gemeenschap (Inspire) (Implementatiewet EG-richtlijn infrastructuur ruimtelijke informatie);
Brief regering; Informatievoorziening Europese richtlijn INSPIRE

Open standaarden op pagina 2:

“De uitgangspunten van INSPIRE zoals data bij de bron en het creëren van uitwisselbare data, ook over landsgrenzen heen, op basis van internationale open standaarden zijn inmiddels breed verankerd in het Nederlandse en Europese (open) databeleid.”

Datum publicatie: 29 juli 2019

[Kamerstuk: Brief regering](#)

Mobiliteitsbeleid; Brief regering; Optimaliseren van het mobiliteitssysteem via MaaS

Open standaarden op pagina 2:

“In het kader van de Krachtenbundeling Smart Mobility zijn door het ministerie en de zeven aanbestedende regio’s de volgende beleidsprioriteiten geformuleerd, die op 3 juni jl. tijdens het ITS Europe congres in Eindhoven zijn gepresenteerd: 1)Harmonisatie van deelbeleid voor implementatie van nieuwe (elektrische) deelmobiliteitssystemen, zowel bij gebiedsontwikkelingsprojecten als in de openbare ruimte. Dit betreft bijvoorbeeld de voorwaarde om als aanbieder interoperabel te zijn, gebruik te maken van open standaarden, te voldoen aan geldende privacy en security-eisen en data te delen.”

Augustus 2019

Geen publicaties. Wegens het reces van het parlement waarschijnlijk.

September 2019

Datum publicatie: 2 september 2019

[Bijlage bij Kamerstuk](#)

Blockchain en het recht : een verkenning van de reguleringsbehoefte door de Universiteit van Tilburg

Open standaarden op pagina 97:

“De inzet van blockchain introduceert nieuwe risico’s. Blockchain technologie is nog volop in ontwikkeling, er bestaan nog geen geaccepteerde (open) standaarden voor blockchain implementaties. Er bestaan verschillende blockchain leveranciers en platforms, waarbij momenteel geen garanties kunnen worden gegeven welke leveranciers of platformen op de lange termijn succesvol gaan zijn. Er bestaan voornamelijk risico’s voor de continuïteit.”

Datum publicatie: 17 september 2019

Kamerstuk: Memorie van toelichting

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2020; Memorie van toelichting; Memorie van toelichting

Forum Standaardisatie op pagina 85:

“Logius

Logius ontvangt een bijdrage voor de ontwikkeling van het portaal voor ondernemers. Ook ontvangt Logius bijdragen voor het beheer van het stelsel van elektronische toegangsdiensden (eTD) en de uitvoering van het Standard Business Reporting programma. Daarnaast ontvangt Logius een bijdrage voor de niet-transactiegerichte voorzieningen zoals Diginetwerk en Samenwerkende Catalogi.

Verder ontvangt Logius een bijdrage voor de doorontwikkeling en voor beheer en exploitatie van het eID-stelsel. Logius ontvangt tevens een bijdrage voor activiteiten op het gebied van digitale toegankelijkheid, in het kader van het Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid. Samen met het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) financiert het Ministerie van BZK het bureau Forum Standaardisatie. Het bureau ondersteunt overheidsorganisaties bij het toepassen van open ICT-standaarden.”

Forum Standaardisatie op pagina 268:

“De staatssecretaris zegt de Tweede Kamer toe in gesprek te gaan met het Forum Standaardisatie en deze te vragen om nog eens goed te kijken naar de standaardisatie van informatie.

Toegezegd in wetgevingsoverleg Behandeling van de verantwoordingsstukken cie. BiZa en de wijzigingen samenhangende met de Voorjaarsnota Hfdst. VII, Gemeentefonds (B) en Provinciefonds (C) 2018 d.d. 20 juni 2019. Voortgang: De Tweede Kamer wordt in het najaar 2019 over de voortgang geïnformeerd.”

Datum publicatie: 26 september 2019

Beleidsregels

Vervangingsbesluit papieren archiefbescheiden Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug (RDWI) 2019

Open standaarden op pagina 15 en 16:

“Scanformaten zijn gebaseerd op open standaarden”

“Ten aanzien van het bestandsformaat wordt gebruik gemaakt van zogenoemde open standaarden, namelijk pdf.”